

BARTHA GUSZTÁV

TRAUMA

XV.

Honnan a fenéből akasszak le Eszternek egy becenevet?

Tanácsolni könnyű.

Anyu odahaza Gabi, nem Gabriella.

Gizi néni mindenkinek Gizi néni, nem pedig Gizella tanárnő.

Albi az ukránoknak sem Adalbert.

Az igaz, hogy az óráimon Ádám tanár úr vagyok, de a szünetekben Ádi bá'.
Ja, a tanári értekezleteken meg napirendi pont.

Szilágyi.

Újfent a Szilágyi?!

Mindig a Szilágyi!

Elébe csörtethetnék a kritikának: a történelem nem kétszer kettő, vagy azzal, hogy nem békebeli időket élünk, a narancsos forradalom utórezeg oda-vissza, a kijevi parlamentben hetente revideálják a múltat, és a többi... Felállni és az asztalra csapni, huhu, túl szép lenne, vagyis, egyik-másik kolléga olcsón megúszná, ha fennhangon a fülébe suttognám – az óráimon történelmet oktatok, nem képmutatást. Magyarázkodni minek, hmm, Ádi? Ferenc nem véletlenül tanít csillagászatot, Magdika jó pedagógus, belátja, hogy az ember nemcsak biológiai lény, a spiritualitás is hozzátartozik, és... és innen nézve a diri sem rossz fej. „Az iskola dolga nem az, hogy bekösse a tanulók szemét, bedugja a fülét, és odaláncolja őket az első kösziklához...”

Kár, hogy évente csak egyszer van az iskolákban tanévnyitó ünnepség! Mert... mert a tanárembert a fizetése odaláncolja az ellehetetlenüléshez 364, szökőévben 365 napra, hogy ne lásson, halljon, lila gőze se legyen arról, hogy igazából mi történik körülötte.

Bocsáss meg, Eszter!

Ez... ez...

Ilyen nincs, ez nem lehet igaz!

Miért pont velünk?!

Nem, nem sírok.

Hülye vagy, Ádi: hülye, hülye, hülye... Csak állsz az utcáskon, mint egy fasz, és egy könnycseppet, annyit sem vagy képes ejteni.

Látogatóba menet, kórházból jövet vajon hányan siratták meg itt még azt is, hogy a világra jöttek? Hmm, Szilágyi Ádám? Egy könnycseppet se... „A könnyezés megtisztítja szemünk szaruhártyáját a beleszállt portól, és más szennyeződéستől, de – bátran, Magdika, a gyerekek naponta megtapasztalják! – az ember akkor is sírva fakad, ha a lelke fáj, ha nagyon-nagyon hiányzik számára valaki, valami...”

Hogy... hogy nem tartozunk egymáshoz, Eszter, az fáj.

Idestova egy hónapja.

Hogy... hogy elveszítjük önmagunkat.

Reggelenként mi van?

Anyu az irodába megy, anyós a piacra, após lehajtja első pohárka zöldes árnyalatú itókáját, Albi nem kíméli a gázpedált, hol az országhatárra, hol a nőcik után futkos...

Kinek sem fontos, hogy vagyunk.

Phh, Lambada, vagy akármelyik nőcske!

Tuti, hogy a tanti szálanként tépné ki a haját, ha Albi hazavinné egyiket-másikat.

Az utcában örökzöld téma. Nősülne Albi tűzön-vízen, de hozzá illő nőnek a tántija csak önmagát tudja elképzelni.

Bagatell. Ha távolabbról nézzük, értelmező kéziszótáram szerint, és ahogyan Ferenc mondogatja, csupán pár atomnyival vagyunk több a semminél.

Ja!

– Szép dolog a világfájdalom, csakhogy a párod mire sem megy veled.

– De hát Gizi néni...

– Semmi Gizi néni! Miközben hallgattalak, a földszinten lakó Zsuzsi jutott az eszembe, javára legyen mondva, csapnivaló házmester modorát a lakókon csiszolja, nem a hozzátartozóit szapulja, mint egyesek. Ok, millió: nem köszönnek, hangoskodnak, köhögnek, köpködnek, jönnek-mennek...

Hogy jön ez most ide?

Mit akar belőle kihozni?

– Kevés hiányzott ahhoz, hogy fejbe koppintsalak a Néprajzi lexikonnal, hátha megjön tőle a józan paraszti eszed. Hálásnak kellene lenned.

Kinek és miért?

– A szerencsének, a sorsnak, a jóistennek, hogy összepárosított egy jóvérű proli lánnyal! Na, na, na... Technikumot végzett, könnyvelő lett, mondhatni önerőből, dacára annak, hogy magyar iskolába járt, azért ez a mai világban nem semmi. Életrevaló, na, te mellette egy nyefike vagy. Jó, jó, az iskolában még ellébecszol, de amúgy...

Korrepetálok, nyaranta pedig segéd munkásként dolgozok...

– Senki nem kényszerített arra, hogy Pesten trógerolj. Fél mázsányi könyvet adtam a kezedbe, a levéltár három utcányira van tőled, és semmi. Eltelt majd' egy év, és a témában, hadd ne mondjam ki, milyen sort sem olvastam el tőled.

A jegyzetanyagom...

– Azokat a dolgokat, amiket felfirkantasz egy irkalapra, mielőtt eljössz hozzám, a piacon bármelyik kofától visszahallhatom. Ömlesztve. Mit tanácsoltam?

– Hát...

– Kényelmetlen a fotelom?

– Hát hogy egy család történetén...

– Nem fiktív család történetén keresztül...

– Dokumentáljam a Trianoni-diktátum óta eltelt majd' száz év eseményeit.
– Kárpátaljára vonatkozóan. Az élet minden területét átfogó tanulmányhoz még kisfiú vagy. Na, na, na... Nincs öt perce, hogy bebizonyítottad. Természetes, hogy anyudnak az Iroda előbbre való. Tudnád támogatni? Szerintem a fordítottja fedí a valóságot. Apósodat, anyósodat nagyon jól ismerem, Endrének, a kisebbik fiúnak osztályfőnöke voltam. Apósod a téglagyárból ment nyugdíjba, szilikózistól szenved. A fehérürömnek gyulladáscsökkentő, vérkeringés-javító hatása van, és a maga módján a pálinka is orvosság. A nyugdíja egy heti gyógyszerre kevés lenne. Ami meg anyósodat illeti, nem azért törí halomra a tényérokot, mert hebrencs, vagy szórakozott, nem. A krónikus csuklóalagút gyulladás, a varrónők tipikus betegsége, azzal jár, hogy nem tudja megszórítani, sokáig kézben tartani a tárgyakat. A barátod esetében meg tedd fel magadnak a kérdést: baj esetén, kéretlenül, adnék-e neki kétszáz dollárt.

Hogy a fenébe ne!

– A nincset könnyű osztogatni.

Gondolatolvasó?

– Nem ismerem, de csak dicsérni tudom a doktornőt, hogy nem tömi tele nyugtatóval és altatóval a párodat...

– Esztert.

– Annyira avatkozik bele a betegség folyamatába, amennyire szükséges. Nem úgy, mint az én drágaságos volt osztálytársam, a főorvos úr, aki úgy elkábított egyszer-egyszer, hogy őszi légyként kóvályogtam hetekig. Nem rossz ideggyógyász amúgy, csupán jobban hisz a gyógyszerekben, mint önmagában. Bírod még a dumagépet? Nem vagyok egy könnyű eset. Mondtam

már? Akkor most mondom. Meg azt is, ha holnap párodért mégy, ne adj isten, hogy világfájdalmaddal állíts be a kórházba! Az senkit sem érdekel, hogy vagyunk a blablával. Értve?!

– Akkor hogyan, mivel...

– Azzal például, hogy nem nyugszol, míg börtönbe nem kerülnek az elkövetők. Fogadd meg esküvel, ha kell, hogy ott fognak megrohadni.

– De hát miért pont ezzel?

– Csak.

– Gizi néni drága, mindenki tudja, hogy az ukrán maffiával nem tanácsos ujjat húzni.

– Milyen maffiával? Az igazándiból ukrán maffia kamion- és vagonszám hordja át a határon, súgja az ösztönöm, nem pítizik pár blokk, szoknya alatt átcsempészett cigivel. Meg egyáltalán, ki a maffia, mi a maffia? Nagyhatalom? Ha Pesten ötvenhatban azon filóztak volna a magyarok, hogy a Szovjetunió mégiscsak a világ legnagyobb országa, övé a világ legnagyobb hadserege, plusz a világnak az alja meg a fedele, meglehet, hogy ma kutyába se vennének bennünket.

(Folytatjuk)

